

POSTANOWIENIE

Dnia 2 sierpnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

na posiedzeniu w trybie art. 531 § 1 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 2 sierpnia 2017 r.,
sprawy **K. T.**
skazanego z art. 177 § 1 k.k. i in.,
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 3 marca 2017 r., sygn. akt II Ka .../17
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 6 września 2016 r., sygn. akt II K .../16

p o s t a n o w i ł:

- 1. Na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k. pozostawić bez rozpoznania kasację obrońcy, wobec jej ustawowej niedopuszczalności;**
- 2. Obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W dniu 6 września 2016 r. Sąd Rejonowy K. uwzględnił wniosek prokuratora i procedując w trybie art. 343 § 1 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. skazał oskarżonego na karę roku i trzech miesięcy pozbawienia wolności; nadto w wyroku zawarł inne rozstrzygnięcia (co do środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych, nawiązki i świadczenia pieniężnego). Apelację sporządził obrońca oskarżonego. Zaskarżając wyrok w części co do kary, zarzucił wyrokowi rażącą niewspółmierność (surowość) orzeczonej kary (dwa zarzuty

apelacji), a w konkluzji wniósł o wymierzenie kary jednego roku pozbawienia wolności, która to kara umożliwi oskarżonemu podjęcie starań o jej warunkowe zawieszenie na podstawie art. 151 § 1 i § 2 k.k.w., a nadto, traktując wymiar kary całościowo, wniósł o podwyższenie orzeczonego czasu trwania środka karnego o rok oraz o podwyższenie świadczenia pieniężnego o 4000 zł.

Zarządzeniem z dnia 11 października 2016 r. upoważniony sędzia odmówił przyjęcia apelacji wskazując, że apelacja jest niedopuszczalna, albowiem zarzuty apelacji oparte zostały na podstawie z art. 438 pkt 4 k.p.k., a zgodnie z treścią art. 447 § 5 k.p.k. podstawą apelacji nie może być taki zarzut związany z treścią zawartego porozumienia, o którym mowa w art. 343 k.p.k., art. 343a k.p.k. i art. 387 k.p.k. Uwzględniając zażalenie, sąd odwoławczy postanowieniem z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt II Kz .../16 zmienił zaskarżone zarządzenie i przyjął apelację obrońcy oskarżonego. W uzasadnieniu tego postanowienia sąd odwoławczy podkreślił, że zażalenie obrońcy nie jest zasadne, a podstawą apelacji nie mogą być zarzuty określone w art. 438 pkt 3 i 4 k.p.k., na co słusznie wskazano w zaskarżonym zarządzeniu. W dalszej części sąd ten szeroko wykazał, że apelacja była skierowana co do kary i była oparta na zarzucie z art. 438 pkt 4 k.p.k., a w korelacji z takim zakresem zaskarżenia i wskazanymi zarzutami były również wnioski końcowe. Końcowo, w tym zakresie, sąd drugiej instancji podkreślił, że zarzuty zawarte w apelacji były niedopuszczalne, zgodnie z art. 447 § 5 k.p.k. Pomimo takich ustaleń i twierdzeń, sąd ten wskazując na niedopuszczalność tej apelacji stwierdził, że lektura zaskarżonego wyroku dowodzi naruszenia art. 43a § 2 k.k., co musi skutkować zmianą zarządzenia na podstawie art. 440 k.p.k., albowiem utrzymanie zaskarżonego zarządzenia byłoby rażąco niesprawiedliwe, skoro uniemożliwiłoby naprawienie tego prawnego błędu (str.11-12 postanowienia).

Apelacja ta następnie została rozpoznana przez Sąd Okręgowy w K. Wyrokiem z dnia 3 marca 2017 r., zaskarżony wyrok został zmieniony w ten sposób, że uchylono rozstrzygnięcie co do świadczenia pieniężnego (pkt III wyroku); w pozostałym zakresie wyrok został utrzymany w mocy. Z uzasadnienia wyroku wynika, że podstawą dokonanej zmiany było zastosowanie przepisu art. 440 k.p.k.; utrzymanie w mocy orzeczenia w zakresie świadczenia pieniężnego byłoby rażąco niesprawiedliwe (str. 5-6 uzasadnienia wyroku).

Kasację od tego wyroku wniósł obrońca skazanego. Zaskarżył wyrok w zakresie, w jakim utrzymano w mocy wyrok oraz co do kosztów postępowania odwoławczego, którymi obciążono skazanego. W kasacji sformułowano zarzuty naruszenia art. 433 § 1 k.p.k., art. 440 k.p.k., art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt 4 k.p.k.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zasadniczy problem jaki należy rozstrzygnąć, to dopuszczalność wniesionej kasacji. Opisana powyżej konfiguracja procesowa wskazuje bez żadnych wątpliwości, że wniesiona apelacja była niedopuszczalna z uwagi na treść przepisu art. 447 § 5 k.p.k. w zw. z art. 343 k.p.k. Oczywistego i rażącego naruszenia przepisów art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 447 § 5 k.p.k. dopuścił się najpierw sąd odwoławczy w postanowieniu z dnia 15 grudnia 2016 r., sygn. akt II KZ .../16, zmieniając prawidłowe, zgodne z prawem zarządzenie i przyjmując apelację niedopuszczalną. Jest bowiem jasne, że jeżeli apelacja była niedopuszczalna, co tenże sąd stwierdził w uzasadnieniu postanowienia, to powodem zmiany tej decyzji i jej dopuszczenia, nie mogła być ocena treści zaskarżonego wyroku pod kątem uchybienia z art. 440 k.p.k., podobnie jak np. z art. 439 k.p.k. Niedopuszczalna apelacja lub taka, co do której odmówiono jej przyjęcia z innego powodu, np. z powodu przekroczenia terminu zawitego do jej wniesienia (art. 429 § 1 k.p.k.), nie może przecież być jednocześnie rozpoznana tylko dlatego, że rozpoznając zażalenie na zarządzenie o odmowie jej przyjęcia sąd odwoławczy stwierdził naruszenie prawa w wyroku, od którego wniesiono apelację. Tak więc apelacja niedopuszczalna z mocy prawa nie może być jednocześnie dopuszczalna i stanowić przedmiot merytorycznej oceny zarzutów w niej podniesionych przez sąd odwoławczy; błąd logiczno-prawny jest oczywisty i rażący. Jeżeli apelacja jest niedopuszczalna, a zostanie stwierdzone, że zaskarżony nią wyrok obarczony jest rażącym naruszeniem prawa lub też stwierdzono uchybienie wymienione w art. 439 k.p.k., to wówczas – jeżeli nie wniesiono innej apelacji – należy uruchomić kasację w trybie art. 521 § 1 k.p.k., gdy wyrok taki się uprawomocni, albo wdrożyć tryb wznowienia postępowania, jeżeli są do tego podstawy. Tymczasem, taki błąd został pierwotnie popełniony w postanowieniu z dnia 15 grudnia 2016 r., II Kz .../16,

a następnie, przez sąd odwoławczy, który rozpoznał tę apelację, zamiast pozostawić ją bez rozpoznania (art. 430 § 1 k.p.k.).

Te opisane powyżej naruszenia prawa procesowego, skutkowały wydaniem wyroku przez sąd odwoławczy, którym utrzymano w mocy wyrok, od którego wniesiono niedopuszczalną apelację. Powtórzyć trzeba, że wyrok sądu odwoławczego nie powinien w ogóle zostać wydany, ale jednak został wydany, poprzedzony naruszeniem art. 430 § 1 k.p.k. Biorąc pod uwagę ten fakt oraz to, że skazany – od strony formalnej – ma prawo do wniesienia kasacji (art. 519 k.p.k. i art. 523 § 2 k.p.k.), trzeba postawić frontalnie problem, czy przysługuje stronie kasacja, jeżeli prawo procesowe w określonym układzie procesowym nie pozwala w ogóle na wydanie wyroku przez sąd odwoławczy, a ten – co do zasady – może być zaskarżony kasacją przez stronę (art. 519 k.p.k.). Inaczej rzecz ujmując, problem zasadza się na pytaniu, czy Sąd Najwyższy może rozpoznawać merytorycznie kasację strony, gdy wydanie wyroku przez sąd odwoławczy nie było w określonym układzie procesowym możliwe, skoro niedopuszczalna była w ogóle apelacja? Odnosząc się do tych kwestii, stwierdzić należy, że nie jest możliwe generowanie nadzwyczajnego środka zaskarżenia dla strony w układzie, gdy nie było możliwe w ogóle zaskarżenie wyroku sądu pierwszej instancji. Taki układ procesowy oznacza, że kasacja od wyroku sądu odwoławczego, który nie mógł zostać wydany w określonym układzie procesowym, jest niedopuszczalna i powinna zostać co do niej podjęta decyzja w trybie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.

Wobec faktu, że zarządzenie takie nie zostało wydane, Sąd Najwyższy na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. kasację pozostawił bez rozpoznania, obciążając opłatą od kasacji skazanego na podstawie art. 527 § 2 k.p.k.